

Republika Federalna Niemiec
Sytuacja gospodarcza i współpraca gospodarcza z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia:	357 tys. km ²	
ludność:	83,166 mln (1.01.2020 r., 16 krajów związkowych)	
głowa państwa (prezydent)	Frank Walter Steinmeier, od 19.03.2017	
premier (kanclerz)	Olaf Scholz (SPD)	od 6.12.2021
minister klimatu i gospodarki (wicekanclerz)	Robert Habeck (Zieloni/Sojusz90)	od 6.12.2021
minister spraw zagranicznych,	Annalena Baerbock	od 6.12.2021
minister finansów	Christian Lindner (FPD)	od 6.12.2021
ambasador RFN w Polsce	Arndt Freytag von Loringhoven	od 15.09.2020
ambasador RP w Niemczech	Andrzej Przyłębski	Od 29.08.2016
najbliższe wybory parlamentarne	wrzesień 2021	
przynależność do Unii Europejskiej	członek założyciel	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
PKB na 1 mieszkańca (w tys. €)	37,1	38,1	39,5	40,6	41,8	40,5	42,9	-
PKB (w mld €)	3 026	3 135	3 267	3 368	3 473	3 367	3 571	-
PKB (dynamika w %)	1,5	2,2	2,7	1,1	1,1	-4,6	2,8	3,6
Nadwyżka/deficyt budżetowy (%PKB)	+0,9	+1,2	+1,2	+1,9	+1,5	-4,3	-4,0	-2,5
Dług publiczny (% PKB)	72,0	69,0	64,7	61,3	58,9	68,7	70,1	72,2
Inflacja (HICP, roczna zmiana w %)	0,7	0,4	1,7	1,9	1,4	0,4	3,2	3,7
Bezrobocie (w%)	4,4	3,9	3,6	3,2	3,0	3,7	4,0	3,4
Eksport towarów (w mld €)	1 167	1 179	1 257	1 293	1 305	1 190	1 370	-
Import towarów (w mld €)	918	927	1 002	1 068	1 088	1 001	1 187	-
Zagraniczne inwestycje Niemiec (w mld €)	1 257,6	1 297,5	1 371,7	1 435,5	1 580,7	1 593,5	-	-
Inwestycje zagraniczne w Niemczech (w mld €)	718,0	753,7	798,3	820,3	832,1	920,8	-	-
Bilans handlowy (towary i usługi w mld €)	229,8	231,2	231,6	207,7	196,2	192,8	197,5	-

Źródła: Eurostat, European Economic Forecast, * dane prognozowane

1. Sytuacja gospodarcza

Republika Federalna Niemiec składa się z 16 krajów związkowych (landów) o silnie rozwiniętej tożsamości regionalnej i szerokich uprawnieniach. Każdy z landów posiada własną konstytucję, parlament i rząd, a na płaszczyźnie federalnej jest reprezentowany w Izbie Wyższej (*Bundesrat*).

Niemcy należą do najbardziej rozwiniętych krajów przemysłowych świata, a ich gospodarka jest czwartą co do wielkości po USA, Chinach i Japonii. Dochód narodowy Niemiec na mieszkańca mierzony siłą nabywczą (PPS) w 2020 r. wynosił 50,6 tys. USD (MFW) i stanowił 115% średniej UE (27).

Mimo silnego kryzysu w Strefie Euro w latach 2008-2009 Niemcy utrzymały relatywnie dobrą sytuację gospodarczą jako kraj wybitnie proeksportowy, korzystający z rosnącego zapotrzebowania ze strony krajów Azji i Ameryki Płd. Do Niemiec napłynęły znaczne ilości kapitału europejskiego, ratującego się przed niepewną sytuacją w zadłużonych państwach UE. W rezultacie szybko rosnącego popytu na obligacje rządowe Niemiec uzyskują one rekordowo niskie oprocentowanie ok. 1%, co przynosi Niemcom roczne korzyści w granicach 5 miliardów Euro. Z drugiej strony wzrosła konsumpcja wewnętrzna przy rekordowo niskim bezrobociu. Ta relatywnie dobra sytuacja Niemiec wynika z wcześniej przeprowadzonej reformy rynku pracy, silnej kontroli wydatków socjalnych i mało roszczeniowej postawy związków zawodowych przy wysokiej konkurencyjności eksportu.

Rozwój gospodarki niemieckiej jest uzależniony od handlu zagranicznego i aktywności inwestycyjnej, w mniejszym stopniu od konsumpcji wewnętrznej. Motorem gospodarki jest eksport, którego poziom przekracza 1 bilion Euro. W 2014 r. Niemcy uzyskały rekordową nadwyżkę w bilansie handlowym w wysokości ponad 200 mld Euro, przekraczając wartość 7% PKB. Komisja Europejska nie wyklucza objęcia Niemiec tzw. „pogłębioną analizą nierównowagi makroekonomicznej” i żądaniem odpowiedniego zwiększenia popytu wewnętrznego. Niemcy do 2008 r. były największym na świecie eksporterem towarów, następnie straciły swą przewagę na rzecz Chin. Ponad 60% wartości wymiany handlowej ukierunkowane jest na kraje UE. Coraz większego znaczenia nabierają stosunki handlowe i gospodarcze z Chinami, Brazylią, Indiami i Rosją.

Wpływ pandemii COVID-19 na gospodarkę Niemiec: Po dziesięcioletnim okresie wzrostu niemiecką gospodarkę ponownie dotknęła poważna recesja. Wybuch pandemii w 2020 r. i towarzysząca jej pierwszy lockdown, a także drugi (częściowy) w trakcie drugiej fali pandemii doprowadziły do **spadku PKB o 5,0% na koniec roku**. Środki podjęte w celu opanowania pandemii COVID-19 w Niemczech mają wpływ zarówno na świadczenie usług, jak i na produkcję towarów. Dla osób zatrudnionych oznacza to utratę zatrudnienia i obniżenie dochodów na czas nieokreślony. Rząd federalny stara się złagodzić skutki kryzy na rynku pracy, zapewniając łatwiejszy dostęp do świadczeń z tytułu pracy w skróconym wymiarze czasu (*Kurzarbeit*) oraz innych instrumentów pomocowych dla przedsiębiorstw.

Kolejne poważne wyzwanie dla gospodarki Niemiec stanowią skutki inwazji Rosji na Ukrainę i związane z tym sankcje gospodarcze nakładane na Rosję. Odczuwalny w szczególności dla przemysłu niemieckiego jest wzrost cen nośników energii: gazu i ropy naftowej. Według prognoz z marca 2022 r. PKB Niemiec wzrośnie zaledwie w granicach 2,2 do 3,3%, a inflacja przekroczy 5%, co stanowi najwyższy wskaźnik od 40 lat.

Gospodarka niemiecka zajmuje wysoką – 7 pozycję w rankingu konkurencyjności Światowego Forum Ekonomicznego The Global Competitiveness Index 2019 (spadek o 4 pozycje względem notowania w 2018 r.). W rankingu innowacyjności Global Innovation Index 2020 uplasowały się na 9 pozycji. Natomiast w rankingu Banku Światowego Doing Business 2020 (szeregującym łatwość prowadzenia działalności gospodarczej) Niemcy zajmują dopiero 22 pozycję (spadek z poz. 20 w roku 2018).

Niemcy posiadają najwyższą ocenę agencji ratingowych: Moody's – Aaa, S&P – AAA, Fitch – AAA.

Najwięksi partnerzy eksportowi Niemiec (wg danych Statistisches Bundesamt - Destatis za 2021 r.) to: USA (8,9% eksportu), Chiny (7,5%), Francja (7,4%), Niemcy (7,3%), **Polska (5,7%)**, Włochy (5,5%), Austria (5,3%), Wlk. Brytania (4,8%), Szwajcaria (4,4%), Belgia (3,7%), Czechy (3,4%), Hiszpania (3,2%). Całkowita wartość eksportu wyniosła 1 375 mld EUR.

Najwięksi partnerzy importowi Niemiec (wg danych Statistisches Bundesamt - Destatis za 2021 r.) to: Chiny (11,8% importu), Niemcy (8,8%), USA (6,0%), **Polska (5,7%)**, Włochy (5,4%), Francja (5,2%), Belgia (4,3%), Czechy (4,2%), Szwajcaria (4,0%), Austria (4,0%), Hiszpania (2,96%), Rosja (2,7%). Całkowita wartość importowanych towarów wyniosła 1 203 mld EUR.

2. Polityka gospodarcza

Centralną sprawą dla Niemiec pozostaje utrzymanie konkurencyjności eksportu jako głównego motoru koniunktury gospodarczej i utrzymywanie niskiej inflacji wewnętrznej. Kontynuowana jest polityka utrzymania w ryzach pomocy socjalnej. Podjęto decyzję o przedłużeniu wieku emerytalnego i likwidacji dotowanego górnictwa węgla kamiennego do 2018 roku. Wg danych Niemieckiego Urzędu Statystycznego nadwyżka budżetowa Niemiec po I półroczu 2018 r. wyniosła ponad 48 mld EUR, tj. najwięcej od zjednoczenia Niemiec. Wg niemieckich analityków, utrzymujące się od 2014 r. dodatnie saldo budżetu państwa będzie wspierało presję na wzrost wydatków publicznych w 2019.

Niemcy do czasu kryzysu spowodowanego pandemią byli rzecznikiem ostrego nadzoru finansowego w strefie Euro i rygorystycznego utrzymania zasad Paktu Stabilności i Wzrostu. Konstytucja RFN ograniczyła możliwości zadłużania się państwa. Począwszy od 2016 r. deficyt budżetowy państwa nie może przekroczyć 0,35% PKB, ale w 2020 r. tzw. konstytucyjny hamulec deficytu został zawieszony. Rząd niemiecki uzależnił szerszy wykup obligacji państwowych przez Europejski Bank Centralny od wprowadzenia „unii bankowej” i silnego nadzoru banków. Jednakże silna presja Francji i Włoch oraz poszerzająca się deflacja wpłynęła na ewolucję tego stanowiska. Od marca 2015 roku EBC wprowadził skup aktywów za nowe wprowadzone do obiegu pieniądze, co oznaczało poluzowanie polityki monetarnej. Niemcy opowiedziały się za kontynuowaniem pomocy finansowej dla bankrutującej Grecji, jednakże pod warunkiem głębokich reform gospodarczych. Zdaniem części krajów UE Niemcy stawiają zbyt ostre warunki Grecji odmawiając możliwość redukcji jej długu. Głównym elementem polityki energetycznej jest program wycofania się do 2022 roku. z energetyki jądrowej (obecnie około 23% produkcji energii elektrycznej) i zastąpienia jej energią odnawialną. Poziom rosnących kosztów i wysokich cen produkcji energii elektrycznej ma strategiczne znaczenie w polityce gospodarczej Niemiec.

3. Stanowisko Niemiec w sprawach europejskich

Rząd Federalny Niemiec przyjął 16 grudnia 2020 r. projekt Krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności (*Deutscher Aufbau- und Resilienzplan* - KPO). Obejmuje m.in. działania na rzecz ochrony klimatu (dekarbonizację transportu, środki stymulujące na pojazdy niskoemisyjne) i wsparcie technologii przyszłości z uwzględnieniem komponentu polityki społecznej (przebudowę łańcucha wartości w branży motoryzacyjnej), zwiększenie inwestycji, modernizację administracji oraz znoszenie przeszkód dla inwestycji, m.in. poprzez unikanie podwójnych kontroli i weryfikacji oraz ułatwienia w przepływie środków między szczeblami administracji publicznej. Projekt KPO jest obecnie przedmiotem nieformalnego dialogu pomiędzy Rządem Federalnym a Komisją Europejską.

Opracowanie kompleksowego programu reform i projektów strategicznych stanowi warunek uzyskania środków z instrumentu na rzecz obudowy i zwiększania odporności (element „Next Generation EU”). Niemcy mają otrzymać dotacje w wysokości 23,6 mld EUR (w cenach z 2018 r.), z czego 15,2 mld EUR przewidziane jest na lata 2021–2022, natomiast pozostałe 8,4 mld EUR – na rok 2023 r. Analizujący KPO eksperci zwrócili uwagę, że jako reformy strukturalne zakwalifikowano działania o charakterze subwencji: np. obniżenie opodatkowania dla samochodów elektrycznych. Zgodnie z doniesieniami niemieckiej prasy w styczniu przedstawiciele KE ocenili zaproponowane przez Berlin reformy w zakresie modernizacji administracji i znoszenia barier dla inwestycji jako niewystarczające i domagali się uzupełnienia KPO. Były to zalecenia kierowane do Niemiec w ramach semestru europejskiego z 2019 i 2020 r.

Poza działaniami objętymi krajową strategią inwestycyjną w KPO przewidziano także środki na realizację inicjatyw o charakterze europejskim. W ramach francusko-niemieckiego dialogu technologicznego z udziałem przedsiębiorców oraz KE wypracowane zostały trzy projekty: zintegrowany unijny rynek produkcji wodoru z transgraniczną infrastrukturą transportową, podstawy dla europejskiej infrastruktury rozproszonego przetwarzania danych na brzegu sieci (*Edge Cloud*) oraz redukcja zewnętrznego uzależnienia UE w zakresie mikroelektroniki w wybranych technologiach komunikacyjnych. Do wdrożenia zainicjowanych przez Francję i Niemcy przedsięwzięć użyty został unijny instrument IPCEI, (*Important Projects of Common European Interest*).

4. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Traktat Akcesyjny Polski ze Wspólnotami Europejskimi i ich krajami członkowskimi, który wszedł w życie 1.05.2004 r. posiada podstawowe znaczenie dla kształtowania współpracy gospodarczej z RFN. Poza tym, szereg kwestii regulują bilateralne umowy międzyrządowe. Są to między innymi:

- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku, podpisana w Berlinie dnia 14.05.2003 r. (Dz. U. z 2005 r. nr 12, poz. 90). Umowa weszła w życie 19.12.2004.

- Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy, podpisany w Bonn dnia 17 czerwca 1991 r. Wszedł w życie 16.01.1992 r. Traktat zawiera część gospodarczą odnoszącą się do współpracy Polski i RFN zarówno o charakterze ściśle dwustronnym, jak też wielostronnym.

5. Wymiana handlowa z Polską

Obroty towarowe Polska-Niemcy w mln EUR

	2017	2018	Dynamika 2017=100	2019	Dynamika 2019=100	2020	Dynamika 2019=100	2021*	Dynamika 2020=100*
Eksport	56 794,1	63 073,9	111,1	66 043,3	104,7	68 605,7	99,7	81 933,5	118,0
Import	47 681,2	51 464,6	106,1	51 835,8	100,7	49 268,6	95,2	59 907,2	119,4
Obroty	104 475,2	114 538,5	109,8	117 879,1	102,9	117 874,3	97,5	141 840,7	118,6
Saldo	9 112,9	11 609,3		14 207,5		19 337		22 026,3	

Źródło: GUS, * dane wstępne

Od 20 lat RFN pozostaje pierwszym partnerem handlowym Polski. Udział Niemiec w polskim eksporcie ogółem wg danych wstępnych za 2021 r. wynosi 28,7% a w imporcie 20,9%. Obroty handlowe w kolejnych latach 2017 i 2018 rosły bardzo dynamicznie, polski eksport i import powiększyły się osiągając historycznie najwyższą wartość.

Utrzymująca się od kilku lat wysoka dynamika handlu związana była z rosnącymi poddostawami dla eksportowych działów gospodarki Niemiec i poprawą ich konkurencyjności związaną z wysokim kursem euro wobec złotego.

Od początku transformacji Niemcy zajmują 1. miejsce w naszych obrotach. Silne fundamenty współpracy gospodarczej między Polską a Niemcami znalazły swoje odzwierciedlenie w żywym eksporcie do Niemiec, zarówno w kryzysowym roku 2020 jak i w 2021. Mimo znacznego wzrostu importu nadal utrzymujemy nadwyżkę w handlu z tym rynkiem. W roku 2021 wzrosła ona o kolejne 3 mld EUR.

Rola Polski w międzynarodowych obrotach towarowych Niemiec jest mniejsza niż Niemiec dla Polski, jednak stale rośnie. Według najnowszych danych handlowych z Niemiec Polska jest 5 największym partnerem handlowym Niemiec. Wyprzedzają nas tylko Chiny, Niemcy, Stany Zjednoczone i Francja. W 2021 dystans do nas pomniejszyły nieco Włochy, ale Polska zmniejszyła swój dystans do Francji. Według źródeł niemieckich dwustronna wymiana towarowa wzrosła w 2021 r. o 23 mld EUR do poziomu 145,6 mld euro (+19% r/r). Warty nadmienienia jest fakt, że Polska jest największym partnerem Niemiec w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, Wschodniej i Centralnej Azji. Wartość wymiany handlowej Niemiec z Polską wypełnia również – zdaniem ekspertów – lukę po spadku obrotów Niemcy-Wielka Brytania. Mocną pozycję w eksporcie na rynek niemiecki zawdzięczamy głównie poddostawom dla niemieckiego przemysłu samochodowego. Na uwagę zasługuje szybki wzrost eksportu: maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części i akcesoriów, kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części, a także tworzyw sztucznych i wyrobów z nich. Ze względu jednak na stagnację obserwowaną na rynku samochodowym w Niemczech, m.in. ze względu na rozwój sektora elektromobilności, w niedalekiej przyszłości jawi się konieczność dywersyfikacji eksportu towarów do tego kraju.

Ze względu na mocne osadzenie w niemieckich realiach biznesowych polskich firm, zwłaszcza tych ulokowanych w zachodniej Polsce, znajomość języka niemieckiego przez personel jest istotną zaletą polskich przedsiębiorstw. W Niemczech obserwuje się duże przywiązanie, o ile nawet nie preferencje, do prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem języka niemieckiego. Wynika to z kwestii kulturowych. Zmiany w niemieckim przemyśle, w tym te wywołane dekarbonizacją i digitalizacją również będą wymagały po stronie polskich firm większej elastyczności w poszukiwaniu nowych rynków w Niemczech, co wiąże się z poszukiwaniem nowych kontaktów biznesowych. Ponownie, znajomość lokalnego języka jest tutaj atutem. Należy jednak pamiętać, że Polskę zaczyna się zmagać z niedoborem siły roboczej m.in. w przemyśle, budownictwie i IT. Dobra znajomość j. niemieckiego może przyspieszać jej odpływ, co zdecydowanie nie leży w interesie Polski.

Według danych Federalnego Urzędu Statystycznego Polska w 2021 r. znalazła się na 5 miejscu na liście największych odbiorców towarów z Niemiec i 4 na świecie w przypadku importu. Pod względem wielkości obrotów handlowych Polska jest dla Niemiec 5 największym partnerem na świecie - (1. ChRL, 2. NL, 3. USA, 4. FR). Na uwagę zasługuje wysokie (dla Polski dodatnie) saldo handlu z Niemcami. Strona niemiecka wykazuje natomiast

w swoich danych dodatkowo dla siebie saldo w handlu z Polską (w 2021 r. 9,3 mld EUR), co wiąże się z zaliczaniem do eksportu Niemiec dostaw do Polski z krajów trzecich, odprawianych celnie w Niemczech.

W strukturze towarowej polskiego eksportu do Niemiec w 2021 r. dominowały:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (37,8%), w tym pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria (9,1%, w tym części stanowiły 6,1%); maszyny i urz. elektr. oraz ich części, rejestratory i odtwarz. dźwięku, obrazu i dźwięku, ich części i akcesoria (15,1%); kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne oraz ich części (11,1%);
- wyroby przemysłu chemicznego (13,6%);
- artykuły rolno-spożywcze (11,5%);
- wyroby metalurgiczne (10,7%);
- wyroby przemysłu lekkiego (8,5%);
- wyroby różne (8,3%, w tym meble, pościel, materace, lampy, reklamy świetlne, budynki prefabrykowane 6,2%).

W strukturze towarowej polskiego importu z Niemiec w 2021 r. dominowały:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (40,5%, w tym maszyny i urządzenia mechaniczne oraz ich części 14,3% oraz pojazdy i ich części 10,7%);
- wyroby przemysłu chemicznego (21 %);
- wyroby metalurgiczne (13,3%);
- artykuły rolno-spożywcze (8,6%).

W 2020 r. obroty Polski z Niemcami spadły o 2,5% w stosunku do roku 2019, co związane było z pogorszeniem sytuacji Niemiec w handlu światowym w rezultacie kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19 i faktem, że polski przemysł jest w dużej mierze podwykonawcą przemysłu niemieckiego. Rok 2021 przyniósł ponowne ożywienie relacji handlowych.

6. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Znaczący wkład w rozwój Polski wniosły firmy niemieckie. Stąd też łączą nas z Niemcami silne powiązania kapitałowe. Według danych NBP, Niemcy są drugim największym inwestorem zagranicznym w Polsce (po Holandii). Łączna wartość kapitału zainwestowanego przez niemieckie firmy w Polsce na koniec 2020 roku wyniosła ponad 35 mld euro. Są wśród nich zarówno firmy globalne, jak i średnie oraz małe przedsiębiorstwa. Udział Niemiec w całkowitej wartości BIZ w Polsce wyniósł ok. 17%. Inwestycje niemieckie w Polsce realizowane są przede wszystkim w handlu i naprawie pojazdów samochodowych (40%) oraz w przemyśle wytwórczym (34% całkowitej wartości).

Łącznie w Polsce działa ponad 5,7 tys. firm niemieckich (w tym 1 900 zatrudniających powyżej 10 i więcej pracowników i 680 z kapitałem powyżej 1 mln USD), które zatrudniają ogromną liczbę pracowników, szacowaną na blisko 400 tys. osób. Znaczna część zysków tych firm zostaje w Polsce, przyczyniając się do ich dalszego rozwoju. W 2019 r. niemieckie firmy reinwestowały ponad 2,64 mld euro swoich zysków, a w roku 2020 ponad 2 mld euro.

Struktura niemieckich inwestycji obejmuje szerokie spektrum sektorów (finansowy, produkcyjny, usługowy). Największe projekty inwestycyjne ulokowały się w przemyśle samochodowym (Volkswagen, Opel), bankowości (Commerzbank) i ubezpieczeniach (Allianz), przemyśle maszynowym, chemicznym (Bayersdorf, Bayer), w energetyce (E.ON), usługach, handlu (Grupa Metro – sieci Real, Makro Cash and Carry, Saturn, Media Markt), budownictwie (Hochtief). W 2014 r. BASF uruchomił w Środzie Śląskiej największy w Europie zakład produkcji katalizatorów samochodowych. W marcu 2014 roku koncern VW podjął decyzję budowy zakładu produkcji samochodów użytkowych we Wrześni, który zatrudnia blisko 3 tys. pracowników. Koncern Daimlera buduje fabrykę silników na Dolnym Śląsku.

Skumulowana wartość polskich BIZ w Niemczech na koniec 2020 r. wg. NBP wyniosła prawie 1,7 mld EUR, co stanowiło 7,2% wszystkich polskich BIZ. Polscy inwestorzy w 2019 roku dokonali wg NBP w Niemczech inwestycji o wartości 266,4 mln Euro. Reinwestowane zyski podmiotów z polskim kapitałem wynosiły 69 mln EUR. Niemcy uplasowały się na 4 miejscu wśród największych odbiorców polskich inwestycji bezpośrednich z udziałem 6%. Wg danych GUS za 2018 r. (opublikowane w kwietniu 2020 r.) w Niemczech funkcjonowały 579 jednostki zagraniczne

polskich spółek, które zatrudniały 33 727 pracowników. Do największych inwestorów należą: PKN Orlen S.A. (550 stacji benzynowych w północnej części Niemiec), Ciech (fabryka sody kalcynowanej w Stassfurt), Azoty (fabryka polimerów w Guben). Swoją pozycję, dzięki budowie centrum logistycznego w Biesenthal, umocniły Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych. Na niemieckim rynku aktywnie działają spółki: Boryszew, Kopex, Comarch, Komputronik, Asseco, a także producenci mebli, firmy Nowy Styl i Komandor, producent wykładzin podłogowych Decora, odzieży – firma LPP i obuwiu – firma CCC. Ta ostatnia podpisała 24 listopada 2018 r. porozumienie z Grupą Hamm-Reno o zamianę sieci sklepów CCC Germany na 30% udziałów niemieckiej spółki Hamm-Reno i dalszej współpracy z tym podmiotem. Obserwujemy wzmożone zainteresowanie polskich inwestorów rynkiem niemieckim. Rok 2018 przyniósł wiele ciekawych przykładów naszego zaangażowania: największą polską inwestycją w Niemczech w 2018 r. było nabycie przez Grupę Azoty S.A. we wrześniu 2018 r. 100% udziałów w spółce Goat TopCo GmbH, kontrolującej spółki Grupy Compo Expert (całkowita cena nabycia 100% udziałów 235 mln euro).

Według danych niemieckich na rynku niemieckim zainwestowało dotąd 1800 firm z Polski, które zatrudniają 20,6 tys. pracowników. To więcej niż np. firmy rosyjskie, których w Niemczech jest 1850, ale zatrudniają 9840 osób, czyli dwukrotnie mniej niż inwestorzy polscy.

7. Dostęp do rynku

Wraz z członkostwem Polski w UE zostały usunięte w obrocie handlowym z Niemcami wszelkie ograniczenia ilościowe i pozataryfowe. Dostęp do niemieckiego rynku pracy został zliberalizowany dopiero w maju 2011 r. Jednakże delegowanie pracowników w celu wykonywania usług podlega specyficznym uregulowaniom zawartym w niemieckiej ustawie o delegowaniu pracowników. Nie jest to sprzeczne z europejską zasadą swobody wykonywania usług, ponieważ pracownicy z Polski podlegają tym samym regulacjom co inni pracownicy wykonujący prace budowlane. (stawki wynagrodzenia minimalnego, nie przekraczanie najwyższego dopuszczalnego wymiaru czasu pracy). Z początkiem 2015 r. weszły w życie przepisy ustanawiające w RFN minimalną płacę na poziomie 8,5 EUR za godzinę, także w transporcie drogowym, stanowiąc barierę w utrzymaniu pozycji tej branży w transgranicznych usługach przewozowych oraz eksporcie usług targowo-wystawienniczych, naruszając unijną zasadę swobodnego świadczenia usług. Komisja Europejska rozpoczęła procedurę w tej sprawie przeciw Niemcom, uznając, że część przepisów o płacy minimalnej dla zagranicznych kierowców może być sprzeczna z prawem UE. Niemcy zawiesili stosowanie tych regulacji tylko wobec tranzytu, dalszy rozwój sytuacji zależy od stanowiska KE.

Od 1 stycznia 2019 r. obowiązuje nowa ustawa dotycząca obrotu opakowaniami (Verpackungsgesetz, w skrócie VrrpackG) nakładająca na przedsiębiorców wprowadzających opakowany towar do obrotu na terenie RFN obowiązek rejestracji w systemie LUCID zarządzanym przez Centralną Agencję Rejestracji Opakowań (Zentrale Stelle Verpackungsregister) oraz zawarcia umów z wybranym operatorem systemu dualnego i wniesienia zaliczkowo opłat recyklingowych. Dotyczy to również handlu internetowego.

8. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej.

4 czerwca 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii Jadwiga Emilewicz odbyła roboczą wizytę w Niemczech, podczas której spotkała się z Federalnym Ministrem Gospodarki i Energii Peterem Altmaierem, a także wzięła udział w cyklu wydarzeń gospodarczych w ramach „9th International Freiberg Conference” oraz spotkała się z grupą liderów gospodarczych Niemiec.

5 września 2018 r. odbyło się spotkanie w Warszawie Minister Przedsiębiorczości i Technologii Jadwigi Emilewicz z Federalnym Ministrem Gospodarki i Energii Niemiec Peterem Altmaierem. Ministrowie potwierdzili gotowość dalszego zacieśnienia współpracy obydwu państw w sektorze elektromobilności, w szczególności w obszarze badań i produkcji akumulatorów. Uzgodniono także, że na wiosnę 2019 r. zostanie zorganizowane forum gospodarcze w Niemczech, którego celem będzie wzmocnienie współpracy biznesu polskiego i niemieckiego w priorytetowych dla obydwu krajów branżach.

W dn. 1-2 października 2018 r. miała miejsce wizyta premiera Nadrenii Północnej-Westfalii Armina Lascheta w Warszawie. Jej integralną częścią był program gospodarczy z głównym wydarzeniem – konferencją Gospodarczą Polska – Nadrenia-Północna Westfalia, w której wzięli udział Podsekretarz Stanu w MPiT Marcin Ociepa i Sekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki, Innowacji, Cyfryzacji i Energetyki kraju związkowego Nadrenia Północna-Westfalia Christoph Dammermann.

2 listopada 2018 r. odbyły się polsko-niemieckie konsultacje międzyrządowe z udziałem premiera M. Morawieckiego i Kanclerz A. Merkel, w których uczestniczyli m.in. przedstawiciele resortów gospodarczych Polski i Niemiec na szczelbu wiceministrów.

18 marca 2019 r. odbyło się w Berlinie Polsko-Niemieckie Forum Gospodarcze z udziałem Minister Przedsiębiorczości i Technologii J. Emilewicz i Federalnego Ministra Gospodarki i Energii P. Altmaiera oraz rozmowy dwustronne ministrów. W forum wzięło udział ok. 400 uczestników.

21 stycznia 2021 r. wicepremier Jarosław Gowin, minister rozwoju, pracy i technologii RP złożył w Berlinie wizytę roboczą. Spotkał się z przewodniczącym Bundestagu Wolfgangiem Schaeuble (CDU), federalnym ministrem gospodarki i energii Peterem Altmaierem (CDU) oraz przedstawicielami organizacji przedsiębiorców w Niemczech. Tematem rozmów z W. Schaeuble były relacje polsko-niemieckie, pandemia COVID-19 i jej skutki gospodarcze w tym: sprawa wykorzystania uzgodnionego Funduszu odbudowy Next Generation EU przede wszystkim na inwestycje w innowacyjne obszary jak przeciwdziałanie zmianom klimatycznym czy cyfryzacja i automatyzacja gospodarki. Głównym tematem spotkania wicepremiera J. Gowina z ministrem gospodarki P. Altmaierem była współpraca gospodarcza Polski i Niemiec, w tym usuwanie barier dla przedsiębiorców, a także współdziałanie w formacie Trójkąta Weimarskiego, jak również w Unii Europejskiej. Wicepremier zaproponował powołanie dwustronnej grupy zadaniowej (zespołu roboczego) ds. barier na jednolitym rynku. Poruszono również kwestie dot. projektów wodorowych w ramach mechanizmu *Important Projects of Common European Interest* (IPCEI - wodór, akumulatory, mikroelektronika) oraz potrzeby zmian w podejściu do przemysłów energochłonnych w kontekście Zielonego Ładu.

18 lutego 2021 r. wicepremier Jarosław Gowin, minister rozwoju, pracy i technologii RP spotkał się w formie wideokonferencji z Hubertusem Heilem, federalnym ministrem pracy i spraw socjalnych. Tematem rozmów była sytuacja polskich pracowników w Niemczech ze szczególnym uwzględnieniem pracowników sektora opieki, stanowisko Niemiec ws. projektu dyrektywy o minimalnych adekwatnych wynagrodzeń w UE oraz odbudowa rynku pracy po ustaniu pandemii COVID-19.

11 lutego 2022 r. minister rozwoju i technologii Piotr Nowak odbył rozmowę w Warszawie z wicekanclerzem, federalnym ministrem gospodarki i klimatu Niemiec Robertem Habeckiem.

23 marca 2022 r. minister rozwoju i technologii Piotr Nowak spotkał się z przedstawicielami niemieckich firm inwestujących w Polsce. W tym samym dniu odbyło się spotkanie ministra Nowaka z federalną minister ds. europejskich i międzynarodowych Kraju Związkowego Bawarii Melanie Huml.

9. Potencjalne dziedziny współpracy

Praktycznie w każdej dziedzinie można znaleźć w Niemczech partnera do współpracy. W nadchodzących latach szczególny nacisk będzie kładziony na promocję dwustronnej współpracy technologiczną oraz wspólnych projektów innowacyjnych. Infrastruktura energetyczna w Polsce i Niemczech wymaga wielkich nakładów inwestycyjnych w modernizację potencjału wytwórczego i sieci dystrybucyjnych. Znaczne rezerwy można dostrzec w poszerzeniu współpracy naukowo-technicznej firm, instytutów i uniwersytetów. Duże znaczenie będzie mieć wykorzystanie doświadczeń i potencjału technologicznego firm niemieckich w energetyce oraz doświadczeń z funkcjonowania dualnej edukacji zawodowej. W czerwcu 2016 roku Wicepremier M. Morawicki i Wicekanclerz S. Gabriel podpisali porozumienie o wspieraniu współpracy polskich i niemieckich przedsiębiorstw w dziedzinie innowacji. Kooperacja przemysłowa z Niemcami wspiera modernizację polskiej gospodarki, w szczególności rozwój infrastruktury, energetyki, przemysłu motoryzacyjnego, chemicznego, lotniczego, spożywczego, budownictwa, informatyki, bankowości i ochrony środowiska. Polska i Niemcy wskazują na szczególne zainteresowanie współpracą w dziedzinie elektromobilności (w tym w produkcji akumulatorów), mikroelektroniki oraz technologii opartych na wykorzystaniu wodoru.

10. Polska placówka ekonomiczno-handlowa w Niemczech

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Berlinie, Wydział Ekonomiczny

Lassenstr. 19-21
14193 Berlin

Tel.: +49 30 22313 401
e-mail: berlin.amb.we@msz.gov.pl

11. Niemieckie placówki ekonomiczne w Polsce

Ambasada Republiki Federalnej Niemiec w Polsce, Wydział Ekonomiczny

ul. Jazdów 12,
00-467 Warszawa

Strona internetowa: www.warszawa.diplo.de

e-mail: wi-1@wars.diplo.de
tel: +48 22 5841 910
fax: +48 22 5841 729

Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa AHK

ul. Miodowa 14
00-246 Warszawa

tel. + 48 22 53 10 500

fax + 48 22 53 10 600

Strona internetowa: <https://ahk.pl/pl/>

Przedstawicielstwo Agencji Inwestycji i Promocji Nadrenii-Północnej Westwalii – NRW.Invest

Dyrektor Katarzyna Sokołowska

e-mail: sokolowska@nrwinvest.com

ul. Miodowa 14, 00246 Warszawa
(c/o AHK Polska)

tel. +48 22 53 10 680

fax +48 22 53 10 600

Strona internetowa: www.nrwinvest.com

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Aktualizacja: kwiecień 2021